

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Halide Türkoğlu
Diyarbakır Milletvekili

Göçmen ve mülteci kadınlar, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin en ağır ve görünmez biçimleriyle karşı karşıyadır. Yoksulluk, statü belirsizliği, kayıt dışı çalışma ve barınma güvencesizliği, bu kadınları yalnızca daha kırılgan hale getirmemekte; aynı zamanda şiddetin bildirilmesini fiilen imkansızlaştırmaktadır.

Basında yer alan ve dijital mecralarda göçmen ve mülteci kadınların cinsel sömürü riskleriyle karşı karşıya kaldığına işaret eden haberler, tekil suç anlatıları olarak ele alınamaz. Bu tür bilgiler, doğru olup olmamasından bağımsız olarak, devletin kadınlara yönelik koruma sistemlerinde nerede, nasıl ve neden boşluklar oluştuğunu sorgulamayı zorunlu kılmaktadır. Bir ülkede kadınlar sömürü ağlarının hedefi haline geliyorsa, mesele yalnızca failer değil; bu riskleri öngöremeyen, önleyemeyen ve kadınlar için güvenli başvuru yolları kuramayan kamu politikalarıdır.

Nitekim Türkiye'de bu sorunlar başta geri gönderme merkezlerinde yaşanan şiddet haberleri, ırkçı saldırılar ve emek sömürüsü olarak karşımıza çıkmaktayken kamuoyuna daha öncede yansımış olan göçmen ve mülteci kadınların internet sitelerinden pazarlanması haberleri bir kez daha karşımıza çıkmıştır.

Özel uygulamalarla erişilebilen, internetin karanlık yüzü olarak bilinen sitelerde Türkiye'deki mülteci kadınların satıldığı bilgisi kamuoyuna yansımıştır.

Basında yer alan bilgilere göre; 18-25 yaş aralığındaki Afganistan, Pakistan, Suriye uyruklu kadınların "ürün" denilerek 4 bin dolar karşılığında satılıyor. Urfa, Kilis ve Antep illerinde

satılan kadınlara ilişkin yedi gün içerisinde “teslimat garantili” gibi tanımlamalar kullanılmaktadır. Ödeme yöntemi olarak farklı bir sistemin kullanıldığı bilgisi de söz konusu haberlerde yer almaktadır.

Daha öncede hem kadın derneklerine hem de kamuoyuna yansıyan bu bilgiler göçmen ve mülteci kadınların yaşadığı şiddeti gözler önüne sermektedir. Nitekim Van Star Kadın Derneği'ne başvuran İranlı bir kadın da kendisinin internet sitesi üzerinden satıldığını, bir erkekle evlenmeye zorlandığını belirterek başvuruda bulunmuştur. Alıkonulduğu yerden kaçan ve derneğe başvuran kadının söz konusu 3 ilde 8 kadının bu şekilde satılmak istendiğini söylemiştir. Yaşanan bu olay üzerine bir suç duyurusunun olduğu da verilen bilgiler arasındadır.

Tüm bunlardan hareketle bu şiddeti yaşayan göçmen ve mülteci kadınların çoğu zaman güvenlik endişesiyle, sınır dışı edilme korkusu ile konuşamadığı da bilinmektedir. Nitekim Zira 2021 yılında Ankara'da IŞİD'e yapılan operasyon sonucu yedi yaşındaki Êzîdi bir kız çocuğun Irak'tan kaçınılarak Türkiye'ye getirildiği ve çocuğun söz konusu sitelerde satışa sunulduğu ortaya çıkmıştır. Dava süreci devam eden bu olayda 2 kişi tutuklanmış ve savcılık bu kişilerin “insan ticareti” suçuyla cezalandırılması talep etmiştir.

Bu kapsamda;

1. Göçmen ve mülteci kadınların internetin karanlık yüzü olarak tanımlanan sitelerde satıldığı bilgisinden haberdar mısınız?
2. Basına yansıyan iddialarda özellikle Urfa, Antep ve Kilis illerine atıf yapılmaktadır. Bu iller özelinde Bakanlığınız tarafından; insan ticareti ve cinsel sömürü riskine ilişkin herhangi bir inceleme, saha tespiti veya idari süreç başlatılmış mıdır? İlgili kurumlarla birlikte yürütülen somut çalışmalar var mıdır? Bu illerde kadınların “teslim edilebilir” bir meta olarak pazarlanabildiğine dair iddialar karşısında, Bakanlığınız söz konusu bölgelerde olağanüstü bir koruma ve izleme ihtiyacı bulunduğunu kabul etmekte midir?
3. Bakanlığınıza bu yönlü gelen başvuru var mıdır? Söz konusu olayın araştırılması için 2023, 2024 ve 2025 yıllarında Bakanlığınıza göçmen ve mülteci kadınlar tarafından yapılan; insan ticareti, cinsel sömürü, alıkonulma, zorla evlendirilme ve dijital mecralarda şiddet başvurularının sayısı kaçtır? Bu veriler, kadınların gerçekten başvurabildiğini mi yoksa korku nedeniyle görünmez kaldığını mı göstermektedir?
4. Göçmen ve mülteci kadınların şiddet ve sömürü vakalarında sınır dışı edilme korkusu yaşamadan başvuru yapabilmesini sağlayan özel bir güvenli bildirim prosedürü

bulunmakta mıdır? Yoksa bu kadınlar fiilen susmayı mı seçmek zorunda bırakılmaktadır?

5. Bakanlığınızın Emniyet Genel Müdürlüğü, Göç İdaresi Başkanlığı ve yargı birimleriyle insan ticareti ve cinsel sömürü vakalarına ilişkin yürürlükte olan yazılı protokolleri var mıdır? Bu protokoller, mağdurun barınma, gizlilik, tercümanlık ve psikososyal destek haklarını kağıt üzerinde değil, fiilen nasıl güvence altına almaktadır?
6. Göçmen ve mülteci kadınların yoğun olarak yaşadığı illerde kaç sosyal hizmet uzmanı, kaç psikolog ve kaç tercüman görev yapmaktadır? Bu sayıların mevcut riskler karşısında yetersiz olduğu Bakanlığınız tarafından kabul edilmekte midir?
7. İnsan ticareti ve cinsel sömürü şüphesi bulunan göçmen ve mülteci kadınlar için sağlanan acil güvenli barınma kapasitesi nedir? 2023 ve 2025 yılları arasında bu kapsamda kaç kadına gerçekten güvenli barınma sağlanmıştır?
8. Şiddet başvurularında tercümanlık hizmeti hangi modelle sağlanmaktadır? Yirmi dört saat ve yedi gün erişilebilir tercüman desteği bulunmakta mıdır, yoksa kadınlar dil engeli nedeniyle başvuru sürecinin dışında mı kalmaktadır?
9. Göçmen ve mülteci kadınları sömürüye açık hale getiren barınma, yoksulluk ve kayıt dışı çalışma koşullarına karşı Bakanlığınızın yürüttüğü somut önleyici sosyal politika programları nelerdir? Bu alanda ayrılan bütçe ve ulaşılan kadın sayısı kaçtır?
10. Göçmen ve mülteci kadınlara yönelik insan ticareti ve cinsel sömürü risklerinin dijital mecralar dahil olmak üzere uzun süre görünmez kalabilmesi, kurumlar arası izleme ve bilgi paylaşım mekanizmalarının yeterliliği konusunda Bakanlığınızca bir değerlendirme yapılmasını gerektirmekte midir?